

Pastorală la praznicul Învierii Domnului din anul mântuirii 2015

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu
Episcop al Devei și al Hunedoarei,
Preacucernicului cler,
Preacuviosului cin monahal și
Dreptmăriturilor creștini:
binecuvântare arhierescă din străvechea Cetate a Devei cu prilejul Praznicului măreț al
Învierii!

„Cum îmi voi petrece eternitatea?”

Adevărurile ultime proclamate de Ortodoxie, piedici în calea dictaturii relativismului

*„Căci moarte nu există și ce numești tu «moarte»
e-o viață altfel scrisă, în sfânta firii carte!”*

Mihai Eminescu

Iubiți credincioși,

Învierea din morți a Mântuitorului Iisus Hristos, pe care o prăznuim, confirmă **niște adevăruri non-negociabile**, niște învățături pe care, în timpul activității Sale pământești, Dumnezeu le-a proclamat tuturor: că viața nu are sfârșit, iar după moarte urmează o altă viață, în lumea de dincolo de materie, în alt plan existențial, că există o Judecată a noastră, a fiecăruia în parte. Ne spune și Sf. Apostol Pavel: *„Este rânduit oamenilor ca odată să moară, iar după aceea să fie judecata!”* (Evrei 9, 27).

Iar **criteriile de judecare, de evaluare a noastră, sunt dinainte hotărâte: faptele săvârșite pe acest pământ.** În climatul marcat de relativism, de ambiguitate și de derută din lumea de astăzi, în care nimic nu pare sigur, ci totul se reduce la simple păreri, la simple opinii, la „puncte de vedere” acceptabile de ceilalți sau nu, acest mesaj al Mântuitorului este foarte intransigent. Domnul nostru Iisus Hristos Însuși, în textul de la Matei 25, 31-46, vorbește despre răsplătirea sau osândirea noastră de după moarte, în funcție de **identitatea pe care am dobândit-o de-a lungul vieții pământești**: de ființe bune, izvorâtoare de iubire, emanând în jur harul, energia lui Dumnezeu, sau, dimpotrivă, de ființe rele, măcinate lăuntric, malformate, tiranizate de lucrarea și de energia „celui Rău”.

Spune sugestiv Evanghelia că Mântuitorul va despărți atunci oile de capre: pe unele le va așeza de-a dreapta, semn al alegerii, al aprecierii, iar pe altele de-a stânga, semn al respingerii și al damnării. **Nu spune însă că El va decide atunci care dintre noi, oamenii, vom fi „capre” și care „oi”, ci doar va constata** o realitate, un fapt pre-existent! Prin urmare, noi, de-a lungul vieții pământești, ne hotărâm identitatea.

Iubiți frați și surori,

Eshatologia este unul dintre cele mai frumoase domenii ale Teologiei, care ne vorbește despre sfârșitul lumii, despre ceea ce va urma; ea ne descoperă – cu alte cuvinte – viitorul și, de aceea, ea este în strânsă legătură cu profetologia (ba chiar un rezultat al ei).

Mântuitorul, în virtutea Dumnezeirii Sale, este **cel mai mare Profet al tuturor timpurilor, El descoperindu-ne viitorul lumii**, al civilizației pământești. Astfel, Mântuitorul a vorbit despre a doua Sa venire, care va coincide cu sfârșitul lumii, dar anterior a prevestit catastrofa națională iudaică din anii 66-70, când Ierusalimul a fost distrus, iar viața religioasă, centrată pe Templul din Ierusalim, s-a încheiat¹.

Adevărul fundamental care ne privește pe fiecare dintre noi, în parte, este acela că după moarte va **urma judecata și, în funcție de aceasta, ne vom petrece eternitatea**, viețuirea noastră dincolo de materie: în confort psihic, bucurie și fericire sau, dimpotrivă, în chin interior, durere și sfâșiere lăuntrică! Ne îndeamnă Alfons Maria de Liguori: *„Adu-ți aminte că pământ ești și în pământ te vei întoarce. Va veni o zi când vei muri și vei ajunge într-un mormânt, unde vei putrezi și vei fi invadat de viermi. Închipuiește-ți că vezi o persoană care și-a dat sufletul de curând: un cadavru, care zace încă în pat; capul e plecat spre piept, părul zburlit și încă ud de sudorile morții, ochii băgați în cap, fața suptă și cenușie, buzele și limba vinete, trupul rece și greu!”*². Acest tablou sinistru nu este însă unul complet, căci sufletul este deja plecat în lumea cea adevărată, unde nu mai este timp, unde va primi exact ceea ce merită. Înțeleptul Solomon ne avertizează: *„Dumnezeu n-a făcut moartea și nici nu se bucură de pieirea celor vii”* (Înțelepciunea lui Solomon 1, 13).

În funcție de ce anume se va hotărî destinul nostru etern? În funcție de faptele noastre de pe pământ! Ele au șlefuit un suflet bun, capabil de iubire, plin de afecțiune, adică pătruns de harul lui Dumnezeu sau au „născut” un om cu perpetuă dispoziție spre ură, spre respingerea celorlalți, spre supra-evaluare de sine, spre ignorarea și disprețuirea lui Dumnezeu, fapt care l-a pietrificat în răutate, în indiferență, în izolare. *„Plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu este viața veșnică!”* (Romani 6, 23) – ne spune Sfântul Apostol Pavel. Cei care au dobândit harul pe acest pământ își vor continua viața în veac: *„Eu sunt Învierea și Viața; Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac!”* – ne spune Mântuitorul (Ioan 11, 25-26). Cine sunt cei despre care spune El că nu vor mai muri în veac? Sunt cei care știu că moartea este doar un transfer al sufletului nostru în lumea de dincolo și își conformează viața în funcție de acest adevăr.

Dreptmăritori creștini,

În lumea de dincolo **vor conta doar valorile imateriale. Doar acestea sunt neperisabile.** Și pe locul întâi va sta propriul suflet. Cât de șocantă va fi pentru un om ateu sau indiferent din punct de vedere religios constatarea că este viu și după moarte! Căci pentru el, **definiția morții era trecerea în neființă.** Va constata însă că nu există așa ceva, că viața

---

¹ De atunci a supraviețuit în lumea evreiască doar cultul sinagoga rabinic, structurat în comunități locale, fără jertfele de animale și fără sacrificiile rituale pe care le prevedea cartea Leviticului (și alte cărți vetero-testamentare).

² Alfons Maria de Liguori, *Pregătire la moarte*, Editura Diecezană, Blaj, 1930, p. 7.

continuă, că el se regăsește perfect integru, conștient de sine, cu memorie, cu responsabilitate, cu identitate, în lumea de dincolo de materie³.

Dar cel mai alarmant și dezamăgitor lucru va fi faptul că nu cunoaște datele problemei, exigențele noului context de viață, legile din lumea de dincolo, și va descoperi că nu are abilitățile pentru a viețui corespunzător acolo. Se descoperă neubitor, rece, vulnerabil în fața unor forțe necunoscute. Aceasta pentru că a ignorat pe pământ cuvintele lui Iov (19, 25): „*Eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica din pulbere această piele a mea ce se destramă*”. Adică Dumnezeu, la finalul veacurilor, va recompune și trupurile, dar într-o formă spiritualizată.

Iubiți fii întru Hristos,

Dar oare, **ce ne cere Mântuitorul: iubire, ca stare interioară, sau fapte concrete, care să demonstreze iubirea?** Judecata se va face după fapte: „*Flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și M-ați primit, gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav și M-ați cercetat, în temniță și ați venit la Mine!*” (Matei 25, 35-40). Dar **toate aceste fapte trebuie să consolideze în noi dispoziția spre iubire, să ne umple de energia dragostei**, să ne facă să ne simțim în această lume oamenii lui Hristos, exponenții voinței lui Dumnezeu în lume!

Deci **faptele trebuie să ne schimbe lăuntric, să ne înnoiască, să ne vindece de răutate**, să ne transforme în ființe care iradiază în jur dragoste, armonie, afecțiune. Nimic pe acest pământ, nici o suferință nu trebuie să ne umple de răutate, de ură, de intoleranță. Inima omului este făcută pentru a iubi, nu pentru a se consuma în ură. Dacă înțelegem acest lucru suntem deja pe cărările Împărăției lui Dumnezeu.

Mulți dintre oamenii contemporani își pun problema: Cum actualizez eu cererile înșirate de Mântuitorul în acest discurs? Este clar că Mântuitorul pretinde nominal șase lucruri (repetate de-a lungul Evangheliei după Matei de trei ori): hrănirea celui înfometat (1), adăparea celui însetat (2), acceptarea/primirea celui străin (3), îmbrăcarea celui sărac, neavut (4), îngrijirea celui bolnav (5) și cercetarea celui pedepsit cu temnița (6). Acestea nu ni se propun, ci ni se cer imperativ! Dacă nu le facem, **în lumea de dincolo ne vom reproșa indiferența de acum**. Și ne spune Isus Sirah: „*În tot ceea ce faci, adu-ți aminte de sfârșitul tău și nu vei mai păcătui niciodată!*” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 7, 38).

Dumnezeu cere de la noi o anumită *ospitalitate* trupească, o dispoziție spre a-l ajuta pe semenul aflat în nevoi, în suferință. Dar toate elementele înșirate se înscriu într-o **anumită tipologie, aceea a ospitalității față de semenul inferior mie** (din punct de vedere material sau din punct de vedere psihic mai fragil).

Iubiți fii sufletești,

O formulă a Mântuitorului trebuie să ne pună pe gânduri: „*Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați prea mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut!*” (Matei 25, 41). Mântuitorul Se identifică de-a pururi cu cel năpăstuit, ignorat, nebăgat în seamă, ne semnificativ. Ceea ce mai-marii lumii consideră neimportant, Dumnezeu nu consideră la fel. **Există o valoare inestimabilă în fiecare**

---

³ El, care credea că materia secretă gândirea, starea de conștiință, iar odată cu stricarea „agregatului” acesta, care este trupul uman, totul se încheie, descoperă, cu stupeoare, că totul pare a reîncepe, descoperă prospețimea unei existențe în afara timpului și a materiei, se descoperă pe sine mai lucid și mai conștient fără trup decât a fost vreodată în trup!

om, în fiecare făptură umană creată de El, pe care nu avem voie să o neglijăm. Care este briliantul din adâncul semenului meu, invizibil la prima vedere? Care este nestemata camuflată? De ce nu avem puterea să o vedem acum, ci doar la Judecată? Doar parcurgând traseul maturizării duhovnicești vom ajunge să vedem dincolo de aparențe, să vedem valoarea inestimabilă ascunsă, precum vede sculptorul iscusit, prin imaginație, o statueta de mare preț într-un bloc inert de marmură.

Sfinții Părinți ne avertizează că **Dumnezeu nu este niciodată de partea călăilor, ci întotdeauna de partea victimelor**. El este de partea învinșilor, a celor prizoniți, a celor defavorizați de soartă. A-l primi pe cel sărac în numele Lui înseamnă, de fapt, a-l primi ca pe El *Însuși*, întrucât există o tainică identificare între cel suferind și Dumnezeu făcut om. Suferința ne propulsează de partea lui Dumnezeu, ne introduce în ceata aleșilor Lui. Întotdeauna, în inima prizonitului este o fărâmă din Dumnezeu. De aceea, constată, cu tristețe, Eclesiastul: „*Toate lucrurile se zbugiumă mai mult decât poate omul să o spună*” (Eclesiast 1, 8). **Să participăm, așadar, la durerea din lume și vom participa și la bucuria din lumea de apoi!**

Iubiții mei,

Evanghelia este foarte fermă: **împlinirea poruncilor este un sine qua non al mântuirii!** Creștinismul teoretic, fără împlinirea atentă și consecventă a poruncilor dumnezeiești, este o înșelare de sine periculoasă. Credința trebuie asumată, trebuie concretizată într-o practică sacramentală (prin Spovedanie, Împărtășanie, participare la slujbe), trebuie proclamată public prin comportamentul de zi cu zi, trebuie răspândită în jur printr-un mod creștin seducător de a-ți trăi viața: „*Nu oricine îmi zice Doamne, Doamne, va intra în Împărăția Cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu din ceruri*” (Matei 7, 21).

În lumea de dincolo vor avea putere de convingere faptele, iar nu vorbele sau atitudinile circumstanțiale, intențiile sau planurile mărinimoase, neduse la bun sfârșit. Tocmai de aceea, multe pilde preluate din *Pateric* sau din tradiția *Vămileor văzduhului* vorbesc despre o punere în balanță de către demoni și îngerii luminii a faptelor noastre, când doar faptele vor putea să ne convingă de adevărata sau falsă noastră identitate de creștini. Textul Sfântului Iacov „*Credința fără fapte este moartă*” (2, 14-26) este explicit. La fel, Marcu Ascetul spune că „*neîmplinirea poruncilor vine din necredință*” (Filocalia I, *Răspuns celor care se îndoiesc de dumnezeiescul Botez*).

Prin credință însă nu înțelegem niciodată – ca oameni duhovnicești – presupunerea că Dumnezeu există, ci convingerea fermă că Dumnezeu există, convingere care îl va conduce inevitabil pe un om la **starea de simțire a lui Dumnezeu**, simțire realizată cu întreaga ființă a omului, psiho-somatică, psiho-afectivă și intelectual-rațională. Cu cât omul este mai puțin avansat pe traseul duhovnicesc al vieții, cu atât va fi mai mult victimă a *nesimțirii*, prizonier al unei lumi a presupunerilor, a părerilor, a îndoielii, a suspiciunii, a nesiguranței.

În schimb, omul duhovnicesc este un om al certitudinilor dobândite în timp, constant, echilibrat, care și-a *educat simțirile* – precum cer cântările din Postul Mare –, care **a ajuns să Îl simtă permanent pe Dumnezeu!** Deci, **păzirea poruncilor este o tehnică a creșterii duhovnicești, un instrument de realizare a performanței interioare**. Creștem duhovnicește în măsura în care investim eforturi în această direcție, în măsura în care Îl punem pe primul plan pe Dumnezeu. Dacă vom ajunge la acest stagiul, atunci îl vom înțelege perfect pe Sfântul Apostol Pavel când spune: „*Pentru mine viața este Hristos, iar moartea, un câștig!*” (Filipeni 1, 21).

Iubiții mei fii sufletești,

Epoca noastră este una de dictatură a relativismului, când tot mai mult se instaurează în spațiul public convingerea că nimic nu este sigur, că adevăr nu ar exista, ci doar adevăruri multiple, nenumărate, adică **părerii, opinii, incapabile să confere certitudini care să ne piloteze viața**. În această lume, în care deruta devine universală, **Învierea Domnului vine cu un avertisment: indiferent de ideile pe care le colportăm, indiferent de cultura mutantă pe care o respirăm, indiferent de ideologiile cărora le-am devenit victime, ne așteaptă pe toți o ultimă și zguduitoare evaluare**, numită, în Biserică, **Dreapta Judecată!**

Într-o lume a incertitudinilor, avem cu toții o inzdruncinabilă certitudine: aceea că vom muri cândva! *„Omul este ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului. Că vânt a trecut și el nu va mai fi și nici nu se va mai cunoaște locul său”* – ne spune psalmistul (Psalm 102, 15-16).

Și pentru a nu fi în momentele de la începutul eternității vulnerabili și striviți de o paralizantă necunoaștere, ni se proclamă clar de către Biserică ce va urma: criteriile de evaluare vor fi faptele bune realizate în beneficiul semenilor! **Ele vor conta în momentul în care am pășit în lumea de dincolo de materie.**

Iubiții mei fi întru Hristos Domnul,

În încheiere, în calitate de arhipăstor, cu drag vă invit **să vă fundamentați viața pe această certitudine, a propriei învieri**, să vă cultivați viața duhovnicească prin prezența la sfintele slujbe și să creșteți în dragostea de Dumnezeu și de semeni, precum ne cere Mântuitorul cel Înviat din morți. Acum, când *„prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să săltăm, lăudând pe Pricinuitorul, Cel unul binecuvântat, pe Dumnezeuul părinților noștri și preaslăvit* (fragment din *Slujba Învierii*), să ne consolidăm convingerea că după moarte urmează adevărata viață, în care vom gusta fericirea sau nefericirea, în funcție de ceea ce merităm. Așadar, să ne bucurăm împreună în aceste zile de mare praznic de **Învierea Mântuitorului**, garanția propriei noastre **Învieri**.

Hristos a înviat!

**Vă spune al vostru arhipăstor
și de tot-binele doritor,**

**† GURIE,
Episcopul Devei și al Hunedoarei**